

Sukladno odredbama članka 15. stavak 2. i 3. i članka 8. stavak 1. Zakona o Hrvatskoj agenciji za nadzor financijskih usluga («Narodne novine» broj 140/05), članka 15. stavak 2. i stavak 4. točka 1. Zakona o tržištu vrijednosnih papira («Narodne novine» br. 84/02, 138/06), u predmetu nadzora nad trgovanjem dionicama izdavatelja Lola Ribar d.d. Karlovac, Hrvatska agencija za nadzor financijskih usluga, na sjednici održanoj dana 08. studenog 2007. godine, donijela je

RJEŠENJE

- I** Poništava se transakcija sklopljena na Zagrebačkoj burzi d.d. dana **13. rujna 2007. godine**, s brojem transakcije **863**, koja se odnosi na trgovinu vrijednosnim papirom oznake **LLRB-R-A**, izdavatelja **Lola Ribar d.d. Karlovac**, ukupne količine **1** (jedna) **dionica**;
- II** Poništava se transakcija sklopljena na Zagrebačkoj burzi d.d. dana **13. rujna 2007. godine**, s brojem transakcije **864**, koja se odnosi na trgovinu vrijednosnim papirom oznake **LLRB-R-A**, izdavatelja **Lola Ribar d.d. Karlovac**, ukupne količine **1** (jedna) **dionica**;
- III** Poništava se transakcija sklopljena na Zagrebačkoj burzi d.d. dana **13. rujna 2007. godine**, s brojem transakcije **865**, koja se odnosi na trgovinu vrijednosnim papirom oznake **LLRB-R-A**, izdavatelja **Lola Ribar d.d. Karlovac**, ukupne količine **1** (jedna) **dionica**;
- IV** Poništava se transakcija sklopljena na Zagrebačkoj burzi d.d. dana **13. rujna 2007. godine**, s brojem transakcije **866**, koja se odnosi na trgovinu vrijednosnim papirom oznake **LLRB-R-A**, izdavatelja **Lola Ribar d.d. Karlovac**, ukupne količine **1** (jedna) **dionica**;
- V** Nalaže se Zagrebačkoj burzi d.d. da bez odgode evidentira u svojim trgovinskim podacima poništenje transakcija navedenih u točkama od I do IV izreke ovog Rješenja te da o učinjenom bez odgode obavijesti Hrvatsku agenciju za nadzor financijskih usluga;
- VI** Ovim Rješenjem stavlja se izvan snage Privremeno rješenje Hrvatske agencije za nadzor financijskih usluga od 17. rujna 2007. godine, Klase: UP/I-451-04/07-27/9, Ur.broj: 326-323/07-1;
- VII** Nalaže se ovlaštenom društvu CENTAR BANKA d.d. Zagreb, da o poništenju transakcija iz točaka od I do IV izreke ovog Rješenja bez odgode obavijesti klijenta nalagodavca te da o učinjenom bez odgode obavijesti Hrvatsku agenciju za nadzor financijskih usluga;
- VIII** Nalaže se ovlaštenom društvu COMPLETE LINE d.o.o. Sisak, da o poništenju transakcija iz točaka od I do III izreke ovog Rješenja bez odgode obavijesti klijenta

nalogodavca te da o učinjenom bez odgode obavijesti Hrvatsku agenciju za nadzor financijskih usluga.

- IX** Nalaže se ovlaštenom društvu HITA VRIJEDNOSNICE d.d. Zagreb, da o poništenju transakcije iz točke IV izreke ovog Rješenja bez odgode obavijesti klijenta nalogodavca te da o učinjenom bez odgode obavijesti Hrvatsku agenciju za nadzor financijskih usluga.
- X** Ovo Rješenje objavit će se u «Narodnim novinama»

Obrazloženje

Hrvatska agencija za nadzor financijskih usluga (dalje: Agencija) dana 17. rujna 2007. godine donijela je Privremeno rješenje kojim je naložila Središnjoj depozitarnoj agenciji d.d. obustavu svih radnji prijenosa vlasništva s računa prenositelja na račun stjecatelja, a na temelju transakcija sklopljenih na Zagrebačkoj burzi d.d. dana 13. rujna 2007. godine, s brojevima transakcija 863, 864, 865 i 866 koje se odnose na trgovinu vrijednosnim papirom izdavatelja Lola Ribar d.d. Karlovac, burzovne oznake LLRB-R-A (dalje: *Izdavatelj*), u trajanju od 60 dana od konačnosti Privremenog rješenja.

Agencija je dana 13. rujna 2007. godine, provodeći redovni nadzor trgovanja na Zagrebačkoj burzi d.d. uočila da je ovlašteno društvo Centar banka d.d. Zagreb, postupajući po nalogu klijenta za kupnju dionica Izdavatelja, izvršilo kupnju četiri predmetne dionice na način da su izvršene četiri transakcije (s rednim brojevima 863, 864, 865 i 866) u svakoj od kojih je kupljena po jedna dionica Izdavatelja.

Trgovanje je dana 13. rujna 2007. godine započelo transakcijom redni broj 511 po cijeni od 250,00 kuna, ukupne količine 92 dionice, nakon čega su izvršene sporne transakcije s rednim brojevima 863, 864, 865 i 866.

Transakcijom broj 863 izvršena je kupnja jedne predmetne dionice po cijeni od 262,000 kune što predstavlja porast cijene od 4,8% u odnosu na cijenu u prethodnoj transakciji.

Transakcijom 864 izvršena je kupnja jedne predmetne dionice po cijeni od 268,00 kuna što predstavlja porast od 2,3% u odnosu na prethodnu cijenu.

Transakcijom 865 izvršena je kupnja jedne predmetne dionice po cijeni od 272,00 kune što predstavlja porast od 1,5% u odnosu na prethodnu cijenu.

Transakcijom 866 izvršena je kupnja jedne predmetne dionice po cijeni od 274,96 kune što predstavlja porast od 1,09% u odnosu na prethodnu cijenu.

Navedenim transakcijama cijena je ukupno porasla za 9,98% u odnosu na prvu cijenu toga dana.

Agencija je uvidom u ispis iz knjige naloga ovlaštenog društva Centar banka d.d. utvrdila da je nalogodavac kupac u svim navedenim spornim transakcijama ista fizička osoba, dok je uvidom u knjigu naloga ovlaštenog društva Complete line d.o.o. utvrdila da je u prve tri sporne transakcije s rednim brojevima 863, 864, 865 nalogodavac prodavatelj druga fizička osoba, dok je za zadnju transakciju toga dana pod rednim brojem 866 uvidom u knjigu naloga ovlaštenog društva Hita-vrijednosnice d.d. utvrdila da je nalogodavac prodavatelj treća fizička osoba.

Nalogodavac kupac je predmetni nalog zadao 13. rujna 2007. godine u 13:25 sati s elementom maksimalne cijene od 274,96 kuna i ukupne količine 4 (četiri) dionice.

Iznos od 274,96 kuna viši je za 9,98% od prve zabilježene cijene toga dana te ujedno predstavlja i najvišu cijenu toga dana za dionice Izdavatelja. Navedena cijena ne predstavlja realnu sliku trgovanja dionicom na navedeni dan jer je prosječna cijena trgovanja, ne uzimajući u obzir sporne transakcije, za dan 13. rujna 2007. godine iznosila 250,00 kuna.

Navedeno upućuje na osnovanu sumnju da su predmetne transakcije samo jednom dionicom obavljene s ciljem povećanja cijene toga vrijednosnog papira.

Radi zaštite investitora te integriteta tržišta bitno je da zaključna cijena vrijednosnice odražava odnos ponude i potražnje za pojedini period, u ovom slučaju trgovinski dan.

Budući da nakon transakcije pod rednim brojem 866 toga dana više nije bilo trgovanja dionicama Izdavatelja, cijena od 274,96 kuna predstavljala je službenu zaključnu cijenu za dionicu Izdavatelja na dan 13. rujna 2007. godine.

Temeljem odredbi članka 14. Zakona o tržištu vrijednosnih papira («Narodne novine» br. 84/02, 138/06, dalje: Zakon), Agencija obavlja nadzor, analizom i uvidom u financijska i poslovna izvješća, poslovnu dokumentaciju te ostale podatke i evidencije koje su nadzirane osobe obvezne voditi ili dostavljati Agenciji, kao i uzimanjem izvjava i očitovanja od odgovornih osoba i ostalih zaposlenika u nadziranoj pravnoj osobi, i od drugih fizičkih osoba koje imaju saznanja od interesa za nadzor.

Sukladno svojim zakonskim ovlastima Agencija je zatražila od ovlaštenih društava koja su posredovala u transakcijama dostavu dokumentacije vezane uz trgovanje kao i njihova pismena očitovanja o okolnostima transakcije. Agencija je također pozvala zaposlenike ovlaštenog društva Centar banka d.d. Zagreb na davanje iskaza.

CENTAR BANKA d.d. Zagreb, je dostavila Agenciji dokumentaciju u kojem je u bitnome navedeno da je nalogodavac-kupac korisnik tri margin kredita ukupnog iznosa 190.000,00 kuna, a dionice Izdavatelja dio su založnog portfelja koji služi kao osiguranje za margin kredit. Nadalje, prema stanju skrbničkog računa na dan 13. rujna 2007. godine vidljivo je da klijent u svom vlasništvu ima 151 dionicu Izdavatelja.

Dana 13. rujna 2007. godine u 13:25 sati nalogodavac-kupac zadao je elektronskom putem nalog za kupnju 4 dionice Izdavatelja po maksimalnoj cijeni od 274,96 kn. Nalog je realiziran u četiri pojedinačne transakcije.

COMPLETE LINE d.o.o., Sisak, je Agenciji dostavilo pisanu obavijest da je dana 12. rujna 2007. nalogodavac-prodavatelj zadao nalog za prodaju dionica Izdavatelja u tri pojedinačna naloga sustavom internet trgovanja. Nalozi su zaprimljeni u vremenskom rasponu od 14:36 i 14:38 sati te navode kako nisu upoznati s razlozima načina trgovanja klijenta.

HITA VRIJEDNOSNICE d.d., Zagreb, Agenciji je dostavilo pisanu obavijest da je dana 13. rujna 2007. u 11:53 sati nalogodavac-prodavatelj telefonom zadao nalog za prodaju dionica Izdavatelja ukupne količine 42 dionice po cijeni od 274,96 kuna. Kupnju 1 (jedne) dionice Izdavatelja inicirala je druga strana odnosno kupac preko ovlaštenog društva CENTAR BANKA d.d. Zagreb.

Nalogodavac koji je sudjelovao kao kupac u sve četiri transakcije nije dostavio pismeno očitovanje.

Nalogodavac koji je sudjelovao u transakcijama pod rednim brojevima 863, 864 i 865 od 13. rujna 2007. godine kao prodavatelj, u svom je pismenom očitovanju u bitnome naveo kako je u trenutku zadavanja naloga najbolja ponuda na kupnju bila 250,00 kuna, a najbolja ponuda za prodaju 273,99 kune te da su njegovi nalozi po cijenama od 262,00 kn, 268,00 kn i 272,00 kn u tom trenutku bile najbolje ponude za prodaju te kako je zadao više naloga jer nije bio siguran po kojoj cijeni bi se dionice mogle prodati, a želio je da prosječna prodajna cijena bude oko 270,00 kuna. Također ističe da nalogodavca-kupca ne poznaje niti sa istim djeluje usklađeno.

Nalogodavac koji je sudjelovao u transakciji pod rednim brojem 866 od 13. rujna 2007. godine kao prodavatelj, u svom je pismenom očitovanju u bitnome naveo da je zadao nalog za prodaju 42 dionice Izdavatelja s namjerom da se isti stavi na prvo mjesto prodaje u tom trenutku te da nalogodavca-kupca ne poznaje niti sa istim djeluje usklađeno. Također ističe kako je u transakciji broj 866 on oštećena strana jer mu je ta transakcija stvorila trošak brokerske provizije, a ostvarena je prodaja samo 1 (jedne) dionice.

Iz svega navedenog odnosno iz prikupljene dokumentacije i zaprimljenih iskaza, Agencija ocjenjuje da su sporne transakcije samo jednom dionicom Izdavatelja na dan 13. rujna 2007. godine obavljene s ciljem povećanja cijene toga vrijednosnog papira i to od strane nalagodavca-kupca. Činjenice koje ukazuju na okolnost da je nalagodavac-kupac postupio protivno zabrani iz članka 108. stavak 1. Zakona o tržištu vrijednosnih papira su sljedeće:

- Dana 13. rujna 2007. godine zadan je nalog za kupnju 4 dionice Izdavatelja po cijeni od 274,96 kuna koja je za 9,98% viša od početne cijene toga dana i zabilježena je kao zaključna cijena dionice Izdavatelja za trgovinski dan 13. rujna 2007. godine. Radi zaštite investitora te integriteta tržišta bitno je da zaključna cijena vrijednosnice odražava odnos ponude i potražnje za pojedino razdoblje. Prosječna vrijednost trgovine dionicom Izdavatelja na dan 13. rujna 2007. godine iznosila je 250,80 kuna dok je spornim transakcijama sa samo 4 (četiri) dionice zaključna cijena za isti dan iznosila 274,96 kn, odnosno bila je 9,63% viša od prosječne.
- Minimalna brokerska provizija ovlaštenog društva iznosi 100,00 kuna što dovodi u pitanje ekonomsku opravdanost zadavanja naloga sa navedenim elementima budući da je ukupna vrijednost spornih transakcija na dan 13. rujna 2007. godine 1.076,96 kuna (provizija iznosi približno 10% od ukupne vrijednosti transakcija).
- Nalogodavac-kupac korisnik je tri margin kredita ukupnog iznosa 190.000,00 kuna, a dionice Izdavatelja dio su založnog portfelja koji služi kao osiguranje za margin kredit zbog čega Agencija smatra da je nalagodavac-kupac imao namjeru utjecati na cijenu vrijednosnog papira kako bi time utjecao i na vrednovanje 'založnog portfelja' budući da se založni portfelj vrednuje temeljem zadnje dostupne cijene pojedinog vrijednosnog papira (uzimaju se službeni podaci Zagrebačke burze).
- Iz dokumentacije koju je dostavilo ovlašteno društvo Centar banka d.d. o stanju margina na dan 13. rujna 2007. godine vidljivo je da klijent u svom vlasništvu ima 151 dionicu Izdavatelja koje služe kao osiguranje za margin kredit, a koje se vode po nabavnoj cijeni od 295,10 kuna dok je tržišna cijena 250,00 kuna.
- S obzirom na iskustvo ulagatelja i način trgovanja nedvojbeno je da je isti dajući nalog na kupnju znao kako će kupnjom dionica Izdavatelja na dan 13.09. povisiti cijenu na 274,96 kuna.

Člankom 108. Zakona o tržištu vrijednosnih papira («Narodne novine» br. 84/02, 138/06, dalje: Zakon), propisano je da je manipuliranje tržištem poduzimanje radnji od strane bilo koje fizičke ili pravne osobe, kojima se kod drugih sudionika na tržištu vrijednosnih papira stvara ili može stvoriti kriva ili obmanjujuća slika o ponudi ili potražnji, cijeni ili prometu jednog ili više vrijednosnih papira, te je zabranjen svaki oblik manipuliranja tržištem.

Agencija je temeljem ovlasti iz članka 108. stavak 5. Zakona donijela Pravilnika o dodatnim mjerama za sprečavanje manipulacije tržištem («Narodne novine» br. 46/07, dalje: Pravilnik). Sukladno odredbama članka 3. Pravilnika, u radnje i postupke koji se smatraju manipuliranjem tržištem, a proizlaze iz definicije manipuliranja tržištem iz članka 108. Zakona, posebice se ubraja kupnja ili prodaja vrijednosnog papira pred kraj trgovinskog dana s učinkom obmanjivanja ulagatelja koji djeluju na temelju zadnje cijene trgovanja.

Temeljem članka 15. stavak 4. točka 1. Zakona, kada utvrdi nezakonitosti i nepravilnosti kojima se ugrožava funkcioniranje tržišta kapitala, Agencija će poništiti transakciju sklopljenu na burzi, ako se utvrdi da jedan ili više elemenata transakcije ukazuju na kršenje odredbi Zakona.

Budući da Agencija ocjenjuje kako su navedene transakcije sa po jednom dionicom Izdavatelja učinjene da bi se time povećala cijena vrijednosnog papira oznake LLRB-R-A, čime se kod drugih sudionika na tržištu vrijednosnih papira, potencijalnih ulagatelja koji djeluju na temelju zadnje cijene trgovanja, mogla stvoriti kriva ili obmanjujuća slika o cijeni tog vrijednosnog papira, Agencija nalazi da su ispunjeni uvjeti iz članka 15. stavka 2. i stavka 4. točke 1. Zakona, pa je valjalo riješiti kao u izreci ovog Rješenja.

Sukladno članku 135. Zakona o općem upravnom postupku, Agencija smatra da je utvrdila činjenice i okolnosti koje su značajne za rješenje odnosno završetak postupka nadzora te je strankama u postupku prije donošenja bilo kakvih mjera bila dana mogućnost da se očituju o svojim pravima i pravnim interesima ovog Rješenja.

Sukladno odredbama članka 8. stavka 3. Zakona o Hrvatskoj agenciji za nadzor financijskih usluga ovo Rješenje objavit će se u «Narodnim novinama».

UPUTA O PRAVNOM LIJEKU

Protiv ovog Rješenja žalba nije dopuštena, ali se može pokrenuti upravni spor podnošenjem tužbe Upravnom sudu Republike Hrvatske u roku 30 dana od dana primitka ovog Rješenja.

Predsjednik Uprave

Ante Samodol

Klasa: UP/I-451-04/07-27/9

Ur. broj: 326-323/07-25

Zagreb, 08. studeni 2007.